

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Kádas Tibor az Egyetemi Színpadon készített fotográfiáinak megvásárlásáról

Pályázati azonosító: 209110/00037

A művésről és az anyag színháztörténeti jelentőségéről

Az Egyetemi Színpad 1957 szeptemberében nyílt meg az Eötvös Loránd Tudományegyetem támogatásával, annak Pesti Barnabás (ma Piarista) utcai épületében, az egykori Piarista Gimnázium kápolnájának helyén. Tagjai főként az intézmény öntevékeny hallgatói közül kerültek ki. Itt olyan témák is megjelenhettek, olyan művek is színpadra kerülhettek, amelyeket a hivatalos kultúrpolitika nem támogatott, de az amatőr státuszú Egyetemi Színpadon mégis fórumot kaphattak. Miután az Egyetemi Színpad átköltözött a Szerb utcába, Puskás Tamás igazgató jóvoltából a játszóhely teljes archívuma az OSZMI gyűjteményébe került. Az anyagegyüttesben főként csak az 1980-as évek fotóanyaga maradt fenn, így **a Kádas Tibor által fényképezett (hős)korszak képes dokumentációja szinte teljes egészében hiányzott az OSZMI gyűjteményéből.**

Kádas Tibor (Budapest, 1949 –) 1967-ben érettségizett, 1968-tól az MTI Fotó-illusztrációs osztályán fotóasszisztensként dolgozott. Ugyanez év őszétől az Universitas együttes tagjaként rendszeres látogatójává vált az Egyetemi Színpadnak, ahol a színházi, irodalmi és zenei élet számos jelesével megismerkedett. Ezek közül talán a legmeghatározóbb a Latinovits Zoltánhoz fűződő barátsága. 1967-től 1977-ig több száz (eddig csak részben publikált) fényképfelvételt készített az Egyetemi Színpadon, illetve más színházakban fellépő művészekről – persze nem az MTI kiküldött munkatársaként, hanem mint „magánzó”. 1973-ban fényképész szakvizsgát tett, 1974-től épület-kivitelezéseket (lakótelepek, erőművek, sportcsarnokok stb.) és műemlék-felújításokat dokumentált. 1977-től egészen 2009-ig, nyugdíjazásáig az MTA Régészeti Intézetében dolgozott és feltárásokon fotózott.

A szerzeményezés jelentősége

Mivel az Egyetemi Színpad a nem hivatásos, avantgárd színházi törekvéseknek adott otthont, előadásai nem jól dokumentáltak, pedig az Egyetemi Színpad legendás előadóestjei, az Universitas együttes (melyet többek közt Ruszt József neve fémjelez) tevékenysége napjainkban is gyakran áll a színháztörténeti érdeklődés középpontjában. Ezért kiemelkedő jelentőségű, hogy Kádas Tibor fotónegatívjainak megvásárlásával unikális képek kerülhettek

be gyűjteményünkbe, kiegészítve az évtizedekkel korábban már Kézirattárunkba került egyedülálló iratanyagot. Kádas Egyetemi Színpadon kívül készített felvételei közt is olyan színháztörténeti jelentőségű – az 1970-es évek magyar színházi avantgárd-mozgalmának jeles alkotásai közé emelkedett – előadások felvételit találjuk, mint a Paál István-féle Szegedi Egyetemi Színpad két korszakalkotó bemutatója – Déry Tibor *Óriáscsecsemője* illetve a *Petőfi-rock* – vagy a Halász Péter-féle Kassák Ház Stúdió *Gyors változások* című előadása a Rózsavölgyi Parkszínpadon.

A megvalósulás módja

A cca. 850 db. fekete-fehér nagyfilm és síkfilm negatív (előadások, próbák, művészportrék) megvásárlására és átvételére 2021. szeptember elején került sor. A megvásárolt anyag **Gy/2163 gyarapodási napló számon** került nyilvántartásba. A vásárlással az adásvételi szerződés értelmében a Szerző / Eladó hozzájárult, hogy a PIM – Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetet **területi és időbeli korlátozás nélküli** felhasználási jog illesse meg. A felhasználási jog a megvásárolt fotónegatívak tekintetében **kiterjed minden olyan felhasználási módra, amely a PIM-OSZMI gyűjteményébe tartozó kulturális javak társadalmi hasznosítása körében felmerülhet**, így különösen, de nem kizárólagosan a kiállításon történő bemutatás, kutatás és kutathatóvá tétel, publikálás, valamint a publikálás engedélyezése harmadik személyek részére, továbbá saját kiadványaiban, illetve alapfeladataihoz illeszkedően bármilyen más módon (pl. honlapján, közösségi média felületein történő bemutatás) a Szerző/ Eladó külön engedélye nélkül díjmentesen felhasználhatja azokat.

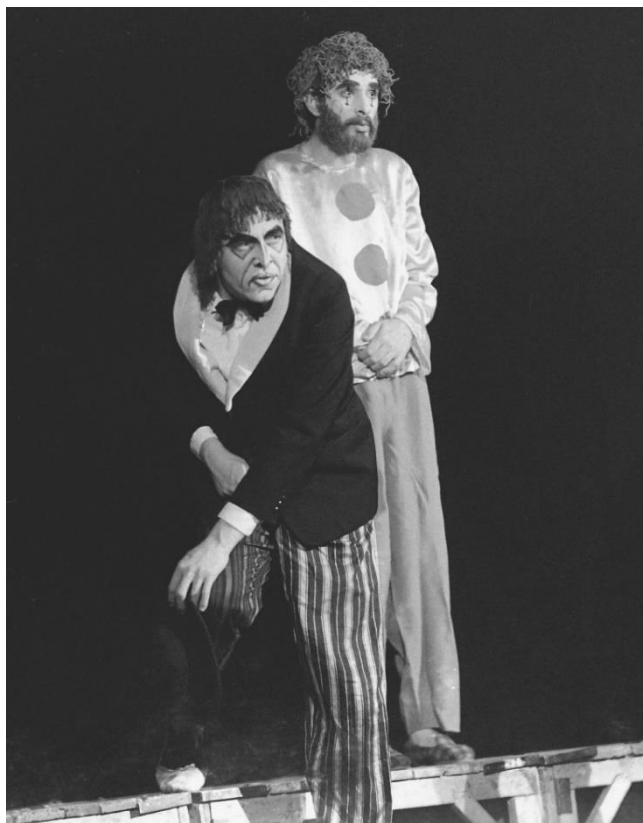
A képek leltározását követően a múzeum honlapján elérhető adatbázisban (szinhaztortenet.hu) pontosan adatolva elérhetővé tesszük a megvásárolt felvételeket, így a színháztörténész kutatók, színházi szakemberek hozzáférnek majd e becses forrásokhoz. Új szerzeményeinket honlapunk (oszmi.hu) és a facebookon is népszerűsítjük. A Hónap műtárgya rovatban a legizgalmasabb képeket közzétesszük. Kádas felvételei azonban nemcsak a magyar színháztörténet kutatóinak nyújtanak hasznos forrást: a felvételekből mintegy tucatot az OSZMI 2021. október 31-én nyíló *„Embernek röpködni boldogság” – Latinovits Zoltán (1931–1976)* című új időszak kiállításában bemutatja a nagyközönség számára a Bajor Gizi Színészmúzeumban.

Günter Grass: *Még 10 perc Buffalóig*. Jobbra: Helyey László
Rendező: Bodnár Sándor. Universitas Együttes, 1971

Lakoma (vers- és prózaest). Bartos Zsóka, Vajda Károly
Rendező: Bodnár Sándor. Universitas Együttes, 1971

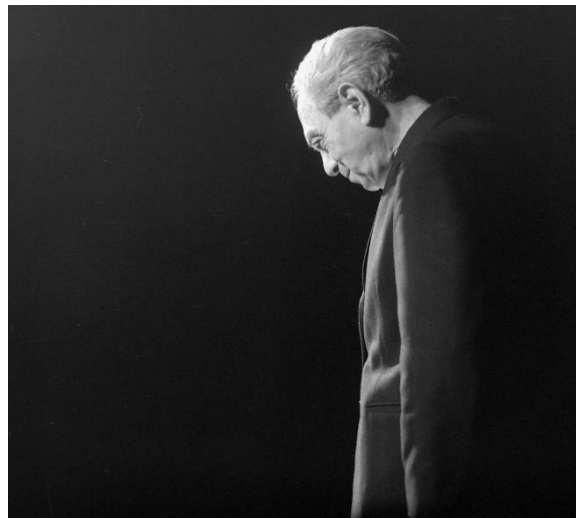
Josef és Karel Capek: *A végzetes szerelem játéka*. Hetényi Pál. Halász Péter
Rendező: Ruszt József. Universitas Együttes, 1967

Déry Tibor: *Az óriáscsecsemő*. Dunai Tamás
Rendező: Paál István. Szegedi Egyetemi Színpad, 1971

Latinovits Zoltán verset mond a Holmi c. irodalmi esten. Egyetemi Színpad, 1972

Csóri Sándor Kósa Ferencsel közös estjükön (balra) és Zelk Zoltán a *Költő felel* c. esten (jobbra)
Egyetemi Színpad, 1973